

**Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra filozofie a spol. věd**

Posudek vedoucího

Jméno autora/ky	Jan Matějka				
Název práce	Struktura a vnímání obrazu z hlediska fenomenologické filozofie				
Studijní obor	Filozofie a společenské vědy				
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Mgr. Hynek Janoušek Ph.D.				
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)					
Konzultant práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)					
Rok obhajoby					
Obrazová příloha	ne	Tabulky a grafy	ne	Další přílohy	ne

Použitá literatura (počet): 13

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>		s výhradami	
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>		s výhradami	
<i>Vhodně zvolená metoda</i>		s výhradami	
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>		s výhradami	

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	dobrá		
<i>Pravopis a gramatika</i>	dobré		
<i>Vhodná grafická úprava stránek a textu</i>	dobrá		

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

a) Autor si vzal za úkol pojetí obrazu ve fenomenologické filosofii. Je třeba říci, že jde o téma velice složité, a na úrovni bakalářské práce nelze očekávat jeho plné filosofické zpracování. Práce však přeci jen spíše zaostává za běžně kladenými nároky. Jejím hlavním problémem je nedostatek věcného obsahu. Zejména v první části o Husserlovi, která měla stanovit východisko pro další dvě části, je tento problém akutní. Autor pracuje s jedním obecným českým úvodem a jednou kapitolou o Husserlovi z Petříčkova *Úvodu do (současné) filosofie* a s několika úryvky z Husserlových přednášek o obrazovém vědomí. Jelikož zobecňuje již dost obecné úvody, do vlastní práce se dostávají kratičké poznámky o Husserlovi, které buď s tématem práce nesouvisí (metodu epoché Husserl rozvinul až mnoho let po přednáškách o obrazovém vědomí, s nimiž autor pracuje, a pro deskriptivní výsledky svých ranných analýz ji považoval za celkem irelevantní), anebo jsou tak povšechné, že neumožňují pochopit, jestli autor Husserlovi rozumí (základní Husserlovy texty a jejich pasáže, které by byly vzhledem k tématu relevantní, autor necituje). V podstatě chybí cokoli, co by téma usazoval do vlastní Husserlovy fenomenologické filosofie – pojem smyslu a formy intencionálního pojetí, odstínění vnímání, znakového vědomí, původní smíšení fantazijního a obrazového vědomí u Husserla, které v přednáškách později již rozlišil. Důraz na transcendenci vědomí u Husserla a horizont vnímaného a obrazově představovaného. Z vlastního Husserla je přítomno v práci jen rozlišení pojetí obrazu na jeho materiální stránku, zobrazený objekt a intencionálně míněné téma (subjekt) obrazu. Těch se však týká jen pár obecných komentujících poznámek, které je možno načerpat již jen při krátkém nahlédnutí do textu Husserlových přednášek. Autor přitom mohl načerpat hlubší informace o těchto problémech z úvodu překladatele ke svazku *Phantasy, Image Consciousnes, and Memory*, s nímž pracuje, a ze středně náročných popisů Husserlova díla (Mohanty, Bernet – Marbach - Kern). Výklad se poněkud zlepšuje ve střední části o Romanu Ingardenovi. I zde však autor vychází jen ze slovenského překladu krátkého Ingardenova spisku o struktuře obrazu, aniž by měl tendenci seznámit se nějak s Ingardenovou fenomenologií uměleckého díla a románu, kterou má k dispozici v českém překladu zásadního Ingardenova díla *Umělecké dílo literární* a na jejíž problematiku studie *Struktura obrazu* navazuje.

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce, případně jaký je přínos, nebo využitelnost práce, navrhovaná doporučení k možnému zužitkování práce; zejména však návrh řešení pro případ nedoporučujícího posudku: a) upřesnit, doplnit nebo rozvést stanovenou pasáž, b) opravit, přepracovat stanovenou pasáž, c) přepracovat celou práci na zadané téma, d) vypracovat novou práci na nové téma.

Relevantní by bylo také vzít v potaz i Patočkův text „K Ingardenově filosofii malířského díla“. In: J. Patočka, *Umění a čas*. Sebrané spisy 4. Autor tak i zde zápasí s porozuměním distinkcí, k jejichž pochopení mu chybí solidnější základ ve fenomenologii samé. Autor je však na druhou stranu schopen přeci jen tyto distinkce v textu identifikovat a v některých pasážích proniknout k jejich obsahu – zejména v sekci, v nich Ingarden jde za problematiku, na niž se omezoval Husserl – to se týká odlišení moderního, abstraktního umění a klasicky pojatého umění ve smyslu reprezentace (nápodoby) skutečnosti uměleckými prostředky. Zatímco Husserl a Ingarden píší sice technicky, avšak natolik věcně, že při jisté dávce trpělivosti lze pochopit, o čem přesně hovoří, je interpretace pozdního díla Merleau-Pontyho, jak autor sám doznává, ještě obtížnější kvůli použití uměleckého, metaforického jazyka a kvůli své fragmentární povaze. Autorovi se daří informovat čtenáře o tom, že Merleau-Ponty vnáší do fenomenologie obrazu důraz na tělesné vynacházení ve světě a na vzájemně spleť vztah světa a existence v něm, kdy pojetí jednoho je vždy zároveň i určením druhého – subjekt a objekt nelze ostře oddělit. Malířství je pak podle autora u Merleau-Pontyho uměním, které tuto problematiku umí význačným způsobem vyjádřit. Tím se jeho pojetí malířství dostává do opozice k pojetí zobrazení ve smyslu objektivní reprezentace reality a světa (Descartes). Práce však nejde za obecné poznámky, které spíše dávají tušit vlastní obsah Merleau-Pontyho uvažování o obrazu, než že by ho nějak seriózněji reprezentovaly. Alespoň přečtení několika základních pasáží z Merleau-Pontyho vlastního filosofického díla a nějakých studií, které se touto problematikou u Merleau-Pontyho ve vztahu k textu *Oko a duch*, o které se práce opírá, přímo zabývají, mohlo nabídnout bakalářské práci významnou oporu, jež by umožnila jít za pouhou stručnou informaci o obecně známých východiscích Merleau-Pontyho filosofie a autorovo sdělení o tom, co při přečtení studie našel a k jakým reflexím ho to dovedlo. Autor, navzdory výše pospané kritice, přesto v práci přinejmenším dokázal, že je schopen přečíst filosoficky netriviální text, nalézt v něm základní problematiku a tu ve zkratce nastínit. Práce navíc prozrazuje, že vlastní téma autora zajímá a že je schopen nad ním příležitostně samostatně uvažovat a tyto své úvahy stylisticky pěknou formou vyjádřit. **Vzhledem k tomu navrhuji práci k obhajobě s hodnocením D.**

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

a) nemám

Otázky k obhajobě práce

- 1) Jak se u Husserla liší vnímání, znakové (signitivní) vědomí a vědomí obrazové.
- 2) Můžete říci něco o tom, jak navazuje Ingardenova Struktura obrazu na problematiku jeho hlavního díla *Umělecké dílo literární* a jak moderní umění podle Ingardena již literární problematiku obrazu překračuje.

3) O jakou fenomenologickou analýzu se u Ingardena a Merleau-Pontyho opírá metafora „vstupování do obrazu“. Má tato metafora obdobu u Husserlova pojetí obrazového tématu?

Výsledné hodnocení práce

Práci doporučuji-k obhajobě. *nehodící se škrtně

Hodnocení: D

.....16.1.2018, Křemže.....
datum a místo

.....
podpis autora posudku

